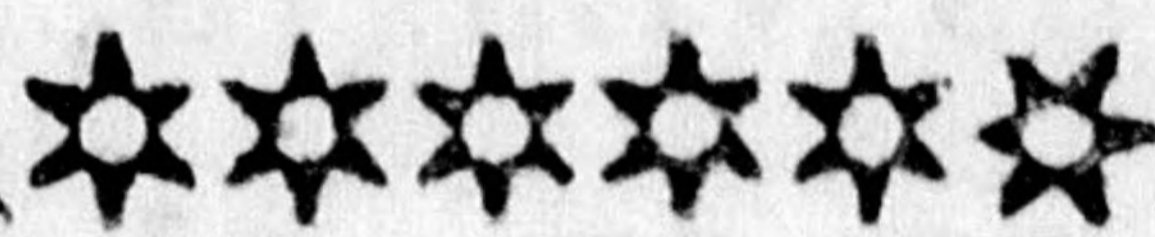

Nro. 45.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken December 4-dik napján 1812-dik
esztendőben.

B é t s.

Az ide való Policia Directorium annak, a' ki egy ifjú Prágából ide jött Zsidó Kereskedőnek hol létéről, vagy haláláról bizonyos tudósítást adni fog, 30 aranyat ígért jutalomúl. Ez az ifjú Zsidó néhány napoktól fogva láthatatlanná lett, és semmi úton módon nyomába nem lehet akadni. — A' múlt Novemb. 22, és 23-ik napjain az az órás mester legény, a' ki a' múlt nyáron nyoltz főbenjáró vétékért fogságba vettetett bűnösöket a' rajtok lévő lántzoktól meg szabadtított, a' perengéren állott, és mivel illyetén vétkéért már másutt is fogságban volt, de mindenünnen elszökött, tíz esztendőre kemény tömlötözésre szententziáztatott.

Itten, talám másutt is igen változó az időjárása. Ha ma reggel vagy dél előtt az ég felderül, délután homályba borul, és este vagy a' békövetkezett éjjel annyi eső esik, hogy a' külső városokból kijövő tsatornák az eső vizet telerokkal okádják, 's a' Duna vizét felemelik. Néhánykor az északról fúvó szelek az útzákon és útakon lévő sárt öszve húzzák, 's szárazon lehet járni, de ez sokáig nem tart, ismét sűrű köd és terhes fellegek borítják be az ég kárpitját, úgy annyira, hogy dél után négy órakor a' munkás vagy olvasó embernek gyertyát kell gyújtani, melly itt igen drága. — Illy népes városban, mellynek gőzölgése igen bőv, más időjárását reményleni ritkán lehet. Hogy az illy változó idő sok nyavalyákat szülyön, és sok betegeket küldjön a' más világra, gondolni lehet. — A' *rheumatismus*, az az, a' vastag húsoknak hasogatása, az *arthritis*, a' tsuklóokban való fájdalom, a' hurut, és más illy forma nyavalyák az illy időjárásban nagyon szoktak uralkodni.

A' Csász. és Ap. Királyi Armádiánál a' múlt October hólnapban esett változások.

I. *Meghóltak Pensionatus Gen. Major Heldenfeldi Breschern; Pensionatus Obristlajtinántok Bechnini és Schröder János; pensionatus Fő Strázsamester Leyh és Mazúr a' Davidovich regemen-téből; ez az utolsó az ellenség előtt holt meg.*

II. *Penzióba tétetődtek Generál - Major Theumern és a' Brodi vár Kommendánsa Gen. Major Vasquez, Oberster Bakoni a' Duca Reg.ből Generál Major rangal; Lompert számfellett való Oberster a' Bolieu Reg.ből; Frohmiller Bródi Platz-Commendáns; Piombazzi a' 4-dik Vadász*

Batallionnak Commendánsa Oberster rangal; Fő Strázsamesterek *Busan* és *Medley*, mind kettő a' Hessen-Hombourg (vólt Báró Alvintzy) gyalog Reg.ből; Kapitány *Deprez* a' Wiesenfelzéből; *Fáy* lovas Kapitány a' Császár huszár Reg.ből Fő Strázsamester rangal; *Hänke* Fő Strázsamester a' Stab- Dragonyosok között Obrist Lajt. rangal; Kap. *Moreau* a' Lindenau Reg.ből F. Strázsamester rangal; lovas Kapitány *Nedeczky*, a' Blankenstein huszár Reg.ből F. Strázsamester rangal; Kap. *Rasch* a' 2-ik artilleria Reg.ből F. Strázsamester rangal és penzióval; Fő S.Mester *Scharinger* a' Simbsen Reg.ből, és Kapitány *Schmelzern* a' Davidovich Reg.ből F. Strázsamester rangal; *Wittib* Esszei Platz-Major Obrist-lajtinant rangal; lovas Kapitány *Wordlitzek* a' Kinnmayer huszár Reg.ből F. Strázsamester rangal; Kapitány *Zitzmann* a' Kottulinski Reg.ből F. S. mester rangal.

III. Fellyebb emeltettek, és másuvá tétet-
tettek:

Lovasság Generálissa hertzeg *Schwarzenberg* Feldmarsallá tétetett; *Schuller* a' Duca Regementyének Obristlajtinántya azon regementnek Obersterévé és Kommendánsává lett; *Hadinay* a' Duca Reg.jének első Fő Strázsamestere azon Reg. nek Obristlajtinántjává, és a' granatiros batallionnak Kommendánságában is meghagyatott; *Ráth* azon Reg.nek 2-ik F. Strázsamestere, ugyan ott 2-ik Obristlajtinántá (Fő Hadnagyá) tétetett; *Tóth* 3-ik F. Strázsamester azon Reg.ből első Fő Strázsamester lett; *Wasserthal* azon Reg.béli Kapitány ugyan ott másodík F. S. mesterré; Gróf *Hartopp* a' Hiller Reg.jének szám felett való F.

Strázsamestere az 5-ik vadász batallionnak Com-
 mendánsává tétetett; Gr. *Kinsky* a' Bolieau Reg-
 jének Obristlajtinántja, ugyan ott Oberster és Re-
 gement Commendáns lett; *Szentiványi* a' Hessian-
 Hombourg (vólt Alvintzi) gyalog Reg.jének fő
 Strázsamestere; és *Porubszky* a' Colloredo Mansfeld
 (vólt Stáray) gyalog Reg.jének fő Strázsameste-
 re, ugyan ott Fő Hadnagyokká (Obristlajtinán-
 tokká) tétettek; *Kirchenbetter* a' Davidovich gra-
 natiros batallionjának Commendánsa az Ármá-
 diához tétetett által; *Wöber* azon Reg.nek kapi-
 tánya Fő Strázsamesterré; *Wertich* a' Lichten-
 stein Aloys Reg.jének számfelett való Fő Had-
 nagya, a' Reiski Reg.hez valóságos Fő Hadna-
 gyá: *Lesinsky* a' Simbsen Reg.nél második F.S.
 mester első F. Strázsamesterré; *Busan* azon Reg.
 nek harmadik F. Strázsamestere, ugyan ott má-
 sodik F. Strázsamesterré; *Rubendunst* az Eszter-
 házy Reg.nél számfelett való F. Str. Mester, har-
 madik F. Str.Mesterré tétettek; *Gorszkowsky* a'
 Károly Fő Hertzeg Uhlánus Reg.jének Fő Had-
 nagya azon seregnék Obersterévé; *Mengen* azon
 Reg.nek F. S. Mestere, ugyan annál Fő Hadnag-
 gyá; a' Ferdinand Korona hertzeg vasas Reg.jé-
 nek F.Str. Mestere *Bánffy* onnan a' Károly Fő
 Hertzeg Uhlánus Reg.jéhez tétetett által; *Rétsay*
 a' Colloredo Mansfeld Reg.jének Fő Hadnagya
 azon Reg.nek Obersterévé és Commendánsává
 tétetett; *Mumme* a' Risch dragonyos Regemen-
 tének számfelett való F. Str. Mestere a' Stabs
 dragonyos Seg.nek Commendánsává; *Fonyvesy*
 a' Hessian-Hombourg gyalog Reg.jének szám fe-
 lett való F. Str. Mestere, ugyan ott F. Str. Mester
 lettek; *Henrici* quietált Gen. F. M. Lajtinant e-

lőbbi rangját és penzióját megnyerte; *Steiner* a' Vaquant Reg.jének szám felett való F. Str. Mestere, a' St. Julien Reg.nél valóságos F. Str. Mester lett; *Storr* a' Ligne gyalog Reg.jének szám felett való F. Str. Mestere azon Reg.nél valóságos Fő Strázsamesterré; *Becke* a' Würzburgi Fő Hertzeg Reg.jének Fő Hadnagya (Obristlajtinántja) a' negyedik vadász batallionnak Commendánsává lettek; *Bolza* a' Ferdinand Korona Fő Hertzeg Vasas Regementjének szám felett való F. Str. Mestere valóságos F. Str. mesterré lőn; *Bechard* General Major az Iudzsinör Corpusnál Brodiban Commendáns lett; *Lányi* a' Colloredo Mansfeld gyalog Reg.jének Kapitánya, ugyan azon seregnek második F. Str. mesterévé lőn; *Ivánka* penzionatus Fő Hadnagy Bródinak Platz Commendánsává tétetett.

Hadi Történetek.

A' múlt posta napon félbe maradt hadi történetekről való tudósításnak folytatása.

October 24-ik napján a' Császár a' maga fő hadi szállását egy *Gorodina* nevezetű falu helységbe tette által. A' következett napon, reggeli hét órakor 6000 Kozákok, a' kik az előtt való éjjel az erdőbe bé suhantak, nagy *hurra* kiáltással a' tábor helyét hátulról megtámadták, 's hat ágyút elvettek. Az Istriai hertzeg (*Marsal Bessieres*) az egész Csász. testőrző sereggel előre vágatott, és azokat a' tsorda seregeket rész szerént öszve aprította, rész szerént hátrább nyomta és széllyel úzte, és azon ágyúkat is, mellyeket annakelőtte elfoglaltak, vissza vette. Ezek között a' Kozákok között 600-an öletettek meg,

estek sebbe és fogságba; a' Frantzia testőrző lovas seregből 30 ember sebesítetett meg, 's három holt meg. — Gróf *Rapp* osztályos Generális alatt, a' ki minden verekedésekben vitézi módon viseli magát, a' lova agyon lövetett. A' verekedés kezdetében a' testőrző sereg tisztjeit a' Kozákok meg esmérvén, őket *Muskadins de Paris*, az az, Párisi gavalléroknak nevezték. A' dragonyosok fő strázsamestere *Latort* magát meg különböztette. Nyoltz órakor a' jó rend vissza állítatott.

A' Császár *Maloi - Jaroslavetzbe* menvén, az ellenség fekvését meg kémlélte, és hogy azt a' következő reggel meg támadják, meg parantsolta; de a' békövetkezett éjjel hátrább von- ta magát az ellenség. Ma este *Borowszkban* van az *Eckmühli* hertzeg, az *Elchingeni* hertzeg pedig (*Marsal Ney*) *Moshaiskban*. — A' *Maloi - Jaroslavetzi* verekedésben nagyon meg különböztette magát az Olasz Országi testőrző sereg. Báró *Dalson* Fr. Generál, igen nevezetes hadi tiszt, három lövést kapván meg holt. A' mi veszteségünk 1500 hóltakra, és meg sebesítettekre megyen; az ellenség hat vagy hét ezer embert vesztett el. A' tsata mezőn 1700 Orosz találtatott, a' kik közt 1100 szürke dolmányos rekruták voltak, a' kik allig szolgáltak két hólnapig.

A' régi Orosz gyalog katonák mind oda vannak; az Orosz Ármádiának nagyobb része a' Dóni számos Kozákokból áll. Azok az emberek, a' kik az Orosz ármádiát közelébbbről esmérik, azt állítják, hogy a' gyalogságnak tsak az első línéája áll reguláris katonákból, a' középső és

harmadik línea recrutákból és fegyverbe öltöztetett parasztokból.

Frantzia Birodalom.

Tsak nem minden Párisi Zsurnálokba bé van az a' tudósítás iktatva, melly a' múlt November 7-ik napján Wilnában kiadatott, és a' mellynek rövid foglalata a' következőkből áll. Eő Csász. Kir. Felsége *Napoleon* leg jobb egészségben van. Az idő járása még most is igen szép, és azóita, hogy az ellenség *Malnisroslavetz* mellett jó pofontsápást kapott, szép rendel folytattya a' Frantzia Ármádia a' maga útját. — Ez a' fényes győzedelem nagy ditsősségére szolgál az Olasz Országi Vice-Királynak (*Eugenius Napoleonnak*); abban a' verekedésben meg mutatta ő azt, hogy ő annak a' nagy hérósnak méltó tanítványa legyen, a' ki alatt a' hadi mesterséget tanulta — A' sokkal számosabb Oroszok tízszer támadták meg az ő vezérlése alatt vólt Fr. hadi seregeket, és tízszer verettettek vissza, minekutánna a' tsatamezőt hóltakkal és sebesekekkel befedték vólna. — Ez az ifjú hérós, a' ki a' maga jelenléte által mindent meg lelkesített és meg tüzesített, minden indulatosság nélkül megtette a' szükséges intézeteket. Az alatta vólt paripája megsebesítettetett. — Az ellenségnek hátra való verettetése után a' vezérlése alatt vólt ármádiát a' nevezett Vice-Király megmustrálván nagy öröm kiáltással fogadta ezt az ifjú héróst a' katonaság. — Az ármádia jobb szárnyától jött tudósítások is örvendetesek; hertzeg *Schwarzenberg* jó előre nyomúlt; a' hertzeg *Belluno* (*Marsal Victor*) vezérlése alatt lévő 10-dik ármádia, a' 2-ikkal az Uhla mellett magát öszve kaptsolta;

a' Reggiói Hertzeg (*Marsal Oudinot*) kapott sebéből egészen kigyógyult, 's a' nagy armádiához ment. — A' Generál *Loison* kormánya alatt lévő tartalék sereg néhány napokkal ennekelőtte Tilsitből elmarsirozott; itten minden nap sok nép marsirozik keresztül; minden féle tábori elelégek bátorságba tétettettek, és az egész telet tsendességben 's bővségben töltheti el az armádia. — A' Moskauból való eltávozás leg első lépés Pétersburghoz.

A' Frantzia nagy Armádiának Moskauból 's annak vidékéről való elmeneteléről következő jegyzéseket adott ki a' *Journal de l' Empire* tízmű Párisi újság leveleknek Írója: Ha az Orosz Birodalom első és fő városának elpusztítása le nem szakaszthatta a' szemeknek fedelét, ha a háborúnak ösze eskütt tzimborás társai elszánták arra magokat, hogy mindent meg próbáljanak, és ha tsak Petersburghban kell a' békességet meg kötni: szembe ötlő dolog, hogy a' Frantzia nagy Armádiának Smolenskben való öszvegyűjtetése előjáró feltétele azon hadi dolgoknak. Moskaúból lehetetlen vólt az armádiának Tweren által marsirozni, magazinumainak, és az elküldött corpusoknak kotzkára való vetések nélkül. Következésképen sokkal jobb vólt a' hadi erőt azokon ez útakon öszve kaptsolni, mellyek leg rövidebb úton visznek Pétersburghba, a' mellyen egyszersmind Rigát és Révált is meg lehet hódoltatni. — Távól legyen tőlünk, hogy mielőre meg mondhatnánk, mit fog a' nagy armádia mivelni, tsak azt jelentjük meg, a' mit Smolensk felé való fordulásában mivelhet. Ki tudja, ha az Orosz Status ministereknek szivekben fel

nem ébred é az emberi érzékenység, midőn látni fogják, hogy az az égi háború, melly Moskau városát öszve zúzta, Petersburgot is érdekelheti? Meg nem gondolják é, hogy ha a' Moskau ellen tett hadi próba azt a' haszontalan vélekedést, mellyel az Oroszok az ő országoknak sérthetlenségéről, 's hozzámehetlenségéről voltak, megtzáfolta, a' Pétersburg ellen tétetendő próbatétel őket az Európai pallérozott nemzetek közt való jussoktól meg nem fogja é fosztani?

„De akármelly feltétele legyen a' nagy ármádiának; mindazáltal a' mostani fekvése által azt a' három fő utat, mellyek az Orosz Birodalom belső részibe visznek, tsakugyan bírja, és mind azokkal az eszközökkel jött vissza Moskauból, a' mellyekkel oda ment? Mivel az emberekre nézve azt mondhattuk, hogy a' sebesekek és betegeknek számok igen kevés, két vagy három ezernél többet Moskauból Smolenskbe nem hoztak, a' mi pedig a' hadi eszközöket illeti, ártillériája bőséggel van. — A' Kremelnek széllyel hányatására az Oroszoktól ott hagyott puskapornak egy része is elegendő volt. — Hadi népünknek erköltsi gondolkozása is jó. Azoknak a' győzedelmi jeleknek tekintete, mellyeket a' Czároknak régi városokból az ármádia magával elvitt, az az érzés, hogy azt a' távol lévő és roppant országot, mellynek elborítása lehetetlenségnek tartatott, győzedelemmel köröskörül járhasa; az a' nemes büszkeség, hogy a' Frantzia fegyvernek tsattogása Európának szélső határaitól az Asiai népeknek füleikbe hatott; végezetre az a' határozatlan bizodalom, mellyet e' világnak leg nagyobb; hérósa a' maga hadi seregeinek

szívekben gerjesztett, mind ezek hathatóságok a' katonákban és tisztekben olly buzgóságnak felgerjesztésére, melly által mindenkor meg különböztette magát a' Frantzia Armádia. Ellenben az ellenség maga körül eltsüggedésnek és vígasztalhatatlanságnak okainál egyebet nem talál, az ő városi az ő dühösségének szomorú emlékeztető jelei, hamuban fekszenek, az ő mezei elhagyattattak, az ő még bőltsóbéli manufaktúrái eltöröltettek, országának minden végvédelmei meg győzettek, és az ő pallérozott tartományainak közép pontyán győzedelmes ármádia mozog, és Moskaunak haszántalan töredékjeit elhaggya, hogy azon város ellen mennyen, melly az Orosz Birodalomban a' meghódoltatásra érdemes."

Lengyel Ország.

Az 5-ik Novemberi Wilnai tudósítások szerint, a' Napoleon Császár által előbbeni szabadságába tétetett Lengyel Ország, a' háború közepette is úgy formállya magát, mint a' leg tartósabb békességben. A' Wilnai, Grodnói, Minski és több magazinmokhoz még most sem nyúltak, mind eddig az ellenséges földön élvén a' Fr. nagy Ármádia. Úgy helyre állítatott az egyesülés, hogy Lengyel Országának leg távolabb lévő tartományi is terméseiket könnyen önthetik a' mi magazinumainkba, és a' leg hosszabb télben is a' leg számosabb hadi seregeknek tápláltatásokra is elegendők vólnának. — Úgy hallatik, hogy a' légyen Napoleon Császárnak a' feltétele, hogy a' télen is zárva tartasson Riga városa, de hogy mihelyt a' föld meg keményedik, és a' tenger bé fagy, azon városnak, és a' Dü-

namüendi erősségnek minden tengerrel való egyesése félbe szakasztassék. Egyébaránt azon városnak ostromlására minden szükséges intézetek elkészültek, és mihelyt parantsolat adatik, mingyárt el is kezdődik. Ekkorig mindenkor a' tengeréről tápláltattak a' benn lévők, de nem sokára minden város és tenger közt való egyeség megszűnik.

Spanyol Ország.

A' Londoni Kurirnak 10-ik Novemberi darabjában következő módon adatik elő a' Borgosi erősségnek ostrom alól való felszabadíttatása. Ennek a' várnak ostromoltatása egynéhány haszontalan próbatételek után félbe hagyatott. Az ostromló seregeknek vezére sok hasznos feltételekkel megkínálta a' Fr. katoná örizetnek kormányozóját Generál *Dubretont*, de ő azokat mind megvetette, 's világosan megmondotta, hogy ő azon erősséget az utolsó emberéig védelmezni fogja.

Ennek az erősségnek ostromlása nem tsak azért hagyatott félbe, hogy a' Frantzia hadi nép a' *Tajó* folyóvíz feié marsirozott, hanem azon meggyőződésből is, hogy ha Madritből semmi nehez ártilléria (ostromló nehéz ágyúk) oda nem vitetnek, azon erősséget ostromló hadi erőnek lehetetlen leszen azt meghódíttatni. Az ellenségnek a' bástyakon való ártillériája sokkal nagyobb tsóú volt, mint a' millyennel a' mi seregeink a' kőfalakon nyílasokat akartak lönni, és ezen végből kéntelenítettek minákat tsinálni. De ezek közzül is az az utólsón melyet meggyújtottak, abban a' szempillantatban súlt el, a' melyben az ellenségnek mánaja, és a' várhoz ragasztott klastromot öszve törte, az erősség kőfalain is nagy nyílást ütött, mellyen a' mi seregeink bé akartak ugyan rohanni, de olly keményen ellent állottak a' Frantziak, hogy kéntelenek voltak

a' miéink magokat nagy veszteséggel vissza vonni.

„Azon idő alatt, mellyben a' Burgosi erősnél e' történt vala, Lord *Wellington* arról tudósíttatott, hogy az eddig Ebró folyóvíz mellett táborozott ellenség a' Burgósi vár ostromlásának megakadályoztatására néhány mozdulásokat tett légyen. Köcnyű lett volna ugyan ezeket a' vakításokat haszontalanokká tenni; de ugyan akkor arról is tudósítást vett Lord *Wellington*, hogy az Arragoniai Fr. Armádia a' *Jósef Napoleon* armádiájával öszve kaptsoltatva már Minavában legyen, 's előjáró seregeit Hinorósaig kiküldötte, melly csak 100 Anglus mértföldre van Madrithoz (a.) Ezen kétséges kimenetelű környülállások közt Lord *Wellington* a' Burgosi erősségnek ostromlását félbe hagyni, és a' maga hadi erejének nagyobb részével Madrithoz marsirozni.

„Sajnálni lehet hogy ezt az erősséget Lord *Wellington* el nem foglalhatta, annak bírása nagy hasznokra szolgált volna az Angliai hadi seregeknek, és kénytelenek lettek volna a' Frantziák Ó - Kasztiliát oda hagyni s. a. t.

(a.) Európának minden országaiban különböznek a' mértföldek. Egy Német mértföld 23629 lépést teszen; egy Angliai M föld 5127 lépést; egy Hollandiai mf. 18030 lépést — egy Olasz mf. 5907 lépést — egy Lengyel m.föld 19850 — egy Spanyol m föld 19691 lépést — egy Svétziai mf. 47258 lép. — Egy Dániai mf. 2400 lép. — egy Magyar m föld 30000 lép. — egy Helvétziai m föld 26666 lép — egy Szakszóniai m.föld 28921 lép — egy Orosz m.föld vagy *Werste* 3375 lépést teszen. — A' Frantzia m.föld három féle. Az ugy nevezett *Lieu* vagy leg nagyobb 17857 lépést teszen; a' Középső 15244 lépést; a' Kis Fr. mértföld 12444 lépést.